

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 489/2015-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, vo veci namietaného porušenia čl. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 588/2014 z 23. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie čl. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co 588/2014 z 23. januára 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je pozostalou dcérou po [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poručiteľ“). Rozsudkom bývalého Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 179/50-I. z 5. septembra 1950 bol poručiteľ uznaný vinným z trestného činu vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Zb. Trestný zákon v znení účinnom v rozhodujúcom období a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov. Uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 Nt 9/2010 z 18. januára 2011 bola v uvedenej veci poručiteľa povolená obnova konania a odsudzujúci rozsudok bol zrušený. Následným uznesením okresného súdu sp. zn. Vt 179/50 z 9. mája 2011 bolo trestné stíhanie poručiteľa zastavené, pretože žalovaný skutok nie je trestným činom.

3. Sťažovateľka 4. októbra 2011 požiadala Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o odškodnenie okrem iného aj vo veci náhrady nákladov výkonu trestu. Keďže ministerstvo sa k uplatnenému nároku sťažovateľky nevyjadrilo v zákonnej lehote šiestich mesiacov, sťažovateľka podala 3. augusta 2012 na okresnom súde žalobu proti Slovenskej republike (ďalej len „žalovaná“), zastúpenej ministerstvom, ktorou sa domáhala náhrady nákladov obhajoby v sume 883,60 € s príslušenstvom. Dňa 3. septembra 2012, teda skôr, ako okresný súd vec sťažovateľky prerokoval, ministerstvo priznalo sťažovateľke náhradu nákladov výkonu trestu v požadovanej výške. Následne sťažovateľka 4. októbra 2012 doručila okresnému súde návrh na zastavenie konania v časti uspokojeného nároku, teda istiny v sume 883,60 €, a zároveň žiadala, aby okresný súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke z pôvodne žalovanej sumy (istiny) úroky z omeškania a nahradiť jej trovy konania. Keďže 5. decembra 2012 ministerstvo priznalo sťažovateľke aj žalovaný úrok z omeškania, sťažovateľka podaním zo 4. februára 2013 navrhla, aby okresný súd konanie v celom rozsahu zastavil a aby jej priznal náhradu trov konania.

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 7 C 148/2012 z 12. februára 2013 konanie v celom rozsahu zastavil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania v sume 236,50 €. Na základe odvolania žalovanej krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 362/2013 z 26. septembra 2013 uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách

konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní o trovách konania nezaoberal námietkami žalovanej voči uplatnenému nároku sťažovateľky na náhradu trov právneho zastúpenia. Okresný súd o trovách konania opätovne rozhodol uznesením sp. zn. 7 C 148/2012 z 19. februára 2014, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume 236,50 €. Krajský súd na základe odvolania žalovanej uznesením sp. zn. 14 Co 588/2014 z 23. januára 2015 zmenil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa tak, že zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania v sume 59,26 €, keď uznal, že je právom sťažovateľky určiť si spôsob, akým si bude svoje práva uplatňovať; avšak v súvislosti s postupom sťažovateľky, ktorá si jednotlivé čiastkové nároky z tej istej žiadosti o odškodnenie uplatnila samostatnými žalobami, je povinnosťou súdu riadne preskúmať, či uplatnené trovy právneho zastúpenia sú účelne a hospodárne vynaložené. Krajský súd vychádzal zo zistenia, že o čiastkových nárokoch sťažovateľky z posudzovanej žiadosti o odškodnenie už bolo rozhodnuté v iných súdnych konaniach vedených na okresnom súde a v ktorých už bola sťažovateľke priznaná náhrada trov právneho zastúpenia v celkovej sume 461,10 €. V prípade, ak by sťažovateľka uplatnila jednou žalobou všetky nároky z posudzovanej žiadosti o odškodnenie, predmetom konania by bola suma 3 008,18 €, z ktorej by jej patrila náhrada za tri úkony právneho zastúpenia v sume 476,04 €. Krajský súd preto zohľadnil už priznané trovy právneho zastúpenia v súvisiacich súdnych konaniach a sťažovateľke priznal náhradu len za jeden úkon právnej pomoci (za podanie žaloby) v sume 59,26 € a vo zvyšku náhradu trov konania nepriznal, pretože ďalšie úkony právnej pomoci považoval za neúčelné uplatňovanie práva voči žalovanej.

5. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a v odôvodnení sťažnosti uvádza:

„... odvolání podala za žalovanou dne 26. 5. 2012 [redacted] z odboru rehabilitace a odškodňování.

Podle čl. 9 odst. 2 Instrukce Ministerstva spravedlnosti SR č. 15/2012, která nabyla účinnosti dne 15. 5. 2012, však opravné prostředky v občanském soudním řízení schvaluje a podepisuje statní tajemnice.

Odvolání tedy bylo podáno neoprávněnou osobou a jako takové mělo být odmítnuto. (Viz obdobně usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 25. 3. 2015 sp. zn. 4 Cdo 142/2014 ve věci ██████████ proti stejné žalované.)

... I kdyby zde tedy nebyly žádné jiné důvody, již toto samo o sobě je důvodem ke zrušení napadeného rozhodnutí. Nicméně jsou zde i další důvody...

Krajský soud Bratislava ve výčtu rozhodnutí pod č. 1-4 vycházel z rozhodnutí Okresního soudu Bratislava I., ale nevzal v úvahu, že rozhodnutí č. 2 a č. 3 byla Krajským soudem Bratislava změna v neprospěch stěžovatelky tak, že se jí v těchto řízeních žádá náhrada nákladů řízení nepřiznala. (Viz usnesení ze dne 28. 3. 2013 č. j. 5Co/188/2013-42 a č. j. 5Co/204/2013-56.)

Jinak řečeno, není pravda, že by ve shora uvedených soudních řízeních byla stěžovatelce přiznána náhrada 461,10 Eur, ale jen 315,52 Eur.

Krajský soud Bratislava prostě vycházel z nesprávných podkladů, když pominul svá vlastní rozhodnutí a nechal se uvést v omyl tvrzeními Ministerstva spravedlnosti SR. “

6. Sťažovateľka ďalej v sťažnosti odôvodňuje ňou zvolený procesný postup, to znamená podávanie jednotlivých žalobných návrhov pre každú časť celkového nároku osobitne, a to s ohľadom na to, že ministerstvo niekedy vydáva rozhodnutia o náhrade ušlého zárobku, o trovách obhajoby a o ostatných položkách samostatne, ako aj s prihliadnutím na prax niektorých súdov, ktoré v obdobných kauzách vyčleňujú jednotlivé nároky na samostatné konanie. V tejto súvislosti ďalej sťažovateľka pripomína, že konania o jednotlivých položkách v jej veci mali rozličný priebeh aj vzhľadom na to, že ministerstvo k jednotlivým položkám zaujalo rozdielne stanovisko, a za týchto okolností by sa eventuálne spoločné konanie o všetkých položkách stalo neprehľadným.

7. Napokon sťažovateľka vo svojej argumentácii poukazuje aj na rozdielnu rozhodovaciu činnosť krajského súdu, ktorý pri rozhodovaní v obdobných prípadoch priznal

náhradu trov konania v plnej výške. Sťažovateľka preto namieta porušenie čl. 1 listiny z dôvodu nerovnakého zaobchádzania zo strany krajského súdu.

8. Sťažovateľka v petite sťažnosti žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených práv podľa listiny a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 € a náhradu trov konania.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

11. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi

označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

12. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie čl. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 14 Co 588/2014 z 23. januára 2015.

13. Podľa čl. 1 listiny ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

14. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v nesúhlase s právnym názorom krajského súdu, ktorý podľa sťažovateľky založil svoju úvahu na rozhodnutiach, ktoré boli v odvolacom konaní zmenené. Sťažovateľka tiež namieta porušenie čl. 1 listiny z dôvodu nerovnakého zaobchádzania zo strany krajského súdu.

15. Ústavný súd v prvom rade v súlade so svojou judikatúrou predovšetkým podotýka, že obsahom základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

16. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného okrem iného aj v čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

17. Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

18. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

Na druhej strane musí ústavný súd zdôrazniť, že iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (mutatis mutandis IV. ÚS 170/08, II. ÚS 64/09).

19. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia svoj právny záver odôvodnil takto:

„Je správna odvolacia námietka, že v občianskom súdnom konaní musia byť rešpektované všetky zásady ovládajúce civilný proces. Teda okrem dispozičnej zásady, ktorá oprávňuje navrhovateľa rozhodnúť sa koho a v akom rozsahu bude žalovať, aj napríklad zásada hospodárnosti a účelnosti vynaložených trov konania. Pokiaľ sa navrhovateľka rozhodla čiastkové nároky z tej istej žiadosti o odškodnenie za nezákonné trestné stíhanie jej otca uplatniť samostatnými žalobami, je to jej výlučné právo. Povinnosťou súdu je v tejto súvislosti riadne preskúmať, či uplatnené trovy právneho zastúpenia sú skutočne účelne a hospodárne vynaložené. Prvostupňový súd sa však v prejednávanej veci touto zásadou neriadil.

Odvolací súd zistil, že o čiastkových nárokoch navrhovateľky z posudzovanej žiadosti odškodnenie už bolo rozhodnuté v iných súdnych konaniach vedených na Okresnom súde Bratislava I nasledovne:

- 1. Vo veci vedenej pod sp. zn. 25C/148/2012 - o zaplatenie 8,63 Eur bola navrhovateľke priznaná náhrada trov právnej pomoci v sume 48,46 Eur,*
- 2. Vo veci vedenej pod sp. zn. 6C/77/2012 - o zaplatenie 6,64 Eur jej bola priznaná náhrada trov právnej pomoci v sume 48,48 Eur,*
- 3. Vo veci vedenej pod sp. zn. 9C/149/2012 - o zaplatenie 117,67 Eur jej bola priznaná náhrada trov právnej pomoci v sume 97,10 Eur,*
- 4. Vo veci vedenej pod sp. zn. 11C/148/2012 - o zaplatenie 1 991,64 Eur jej bola priznaná náhrada trov právnej pomoci v sume 267,06 Eur.*

Celkovo v uvedených súdnych konaniach už bola navrhovateľke priznaná suma 461,10 Eur z titulu náhrady trov právnej pomoci. V prípade ak by navrhovateľka uplatnila jednou žalobou všetky svoje nároky z posudzovanej žiadosti o odškodnenie (aj spolu so žalovanou čiastkou v tomto konaní), šlo by o sumu vo výške 3 008, 18 Eur, z ktorej by jej patrila náhrada za tri úkony právneho zastúpenia v sume 476,04 Eur. Navrhovateľka sa však rozhodla jednotlivé nároky uplatniť na súde samostatnými žalobami, čím sa zvýšili trovy právneho zastúpenia podľa vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. Má preto nárok na náhradu trov len za také úkony právnej služby, ktoré možno objektívne vyhodnotiť ako účelné a hospodárne.

Odvolačí súd preto zohľadnil už priznané trovy právneho zastúpenia v súvisiacich súdnych konaniach, a uznesenie v napadnutej časti podľa § 220 O. s. p. zmenil. Navrhovateľke priznal náhradu len za jeden úkon právnej pomoci - za podanie žalobného návrhu v sume 59,26 Eur (podľa vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. odmena za jeden úkon v čiastke 51,45 Eur s paušálnou náhradou 7,81 Eur). Vo zvyšku uplatneného nároku navrhovateľky na náhradu trov právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní nevyhovel, pretože vyhodnotil zvyšné úkony právnej pomoci podľa § 142 ods. 1 O. s. p. ako neúčelné uplatňovanie práva voči odporcovi.“

20. Ústavný súd nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti a ústavnej udržateľnosti rozhodnutia krajského súdu, ktorý pri rozhodovaní o trovách konania zohľadnil už priznané trovy právneho zastúpenia sťažovateľke v súvisiacich súdnych konaniach, predmetom ktorých boli čiastkové nároky z tej istej žiadosti o odškodnenie, a na základe toho jej priznal náhradu len za jeden úkon právnej pomoci (za podanie žaloby) v sume 59,26 € a vo zvyšku jej nároku na náhradu trov právneho zastúpenia nevyhovel, pretože ďalšie úkony právnej pomoci považoval v zmysle § 142 ods. 1 OSP za neúčelné uplatňovanie práva voči žalovanej.

21. V zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

22. Krajský súd svoj záver ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil, keď uviedol, že pokiaľ sa sťažovateľka rozhodla jednotlivé čiastkové nároky z tej istej žiadosti o odškodnenie uplatniť samostatnými žalobami, v súlade s dispozičnou zásadou ovládajúcou občianske súdne konanie je to jej výlučné právo, avšak povinnosťou súdu v tejto súvislosti je riadne preskúmať, či uplatnené trovy právneho zastúpenia boli vynaložené účelne a hospodárne. Krajskému súdu preto nemožno vytknúť, keď spôsob uplatnenia každého čiastkového nároku rehabilitačného odškodnenia sťažovateľkou, zastúpenou kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), samostatnou žalobou, a tým vyvolaného zbytočného zvyšovania trov konania považoval za neúčelný a nehospodárny, na základe čoho sťažovateľkou uplatnený nárok na náhradu trov právneho zastúpenia priznal len čiastočne (za jeden úkon právnej pomoci), pričom zvyšné úkony právnej pomoci vyhodnotil ako neúčelné uplatňovanie práva proti žalovanej. Tento záver v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. Z napadnutého uznesenia krajského súdu totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty či zmyslu.

23. Záver krajského súdu o rozpore sťažovateľkou, resp. jej právnym zástupcom, zvoleného spôsobu uplatnenia nároku na rehabilitačné odškodnenie so zásadou hospodárnosti a účelnosti vynaložených trov konania podľa názoru ústavného súdu nie je spôsobilá zvrátiť ani skutočnosť, že ministerstvo sa k žiadosti sťažovateľky o rehabilitačné odškodnenie vyjadrilo až po márnom uplynutí zákonnej šesťmesačnej lehoty na jej vybavenie, pričom k niektorým z čiastkových nárokov zaujalo odlišné stanovisko, ako ani to, že aj v prípade, keby si bola sťažovateľka nárok na reštitučné odškodnenie uplatnila aj len jednou žalobou, za predpokladu splnenia procesno-právnych podmienok mohla (ale nemusela) byť niektorá jej časť (čiastkový nárok) vylúčená na prerokovanie a rozhodnutie na samostatné súdne konanie.

24. Podľa názoru ústavného súdu právny záver uvedený v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu nie je v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy náhrady trov

konania. Vzhľadom na to nemožno tento záver označiť za nepreskúmateľný ani za svojvoľný, vybočujúci z rámca uvedeného zákonného ustanovenia (§ 142 ods. 1 OSP), a preto tento ústavný súd nemá dôvod ani oprávnenie prehodnocovať ani ho prípadne nahrádzať svojím vlastným.

25. Na uvedenom konštatovaní nemení nič ani skutočnosť, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia odvolal na rozhodnutia okresného súdu v iných súvisiacich konaniach (sp. zn. 6 C 77/2012 a sp. zn. 9 C 149/2012), ktoré boli krajským súdom v odvolacom konaní zmenené tak, že sťažovateľke náhrada trov konania priznaná nebola. To znamená, že v súvisiacich súdnych konaniach, na ktoré sa krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia odvolal, nebola sťažovateľke priznaná náhrada trov konania v celkovej sume 461,10 €, ako to uvádza krajský súd, ale v skutočnosti len v sume 315,52 €. Ústavný súd poukazujúc na svoju skôr citovanú judikatúru konštatuje, že namietané pochybenie krajského súdu spočívajúce v čiastočne nesprávne zistenom skutkovom stave, zjavne nemá ústavnoprávnu relevanciu. Uplatňujúc východiská svojej doterajšej judikatúry ústavný súd zastáva názor, že v danom prípade nejde o pochybenie takej intenzity, na základe ktorého by mohol po prípadnom prijatí sťažnosti reálne dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, resp. jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Opačný prístup k posudzovaniu námietok sťažovateľky by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyúsťoval do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštalácie v rámci sústavy všeobecných súdov.

26. V súvislosti s námietkou sťažovateľky o porušení čl. 1 listiny v dôsledku podľa nej nerovnakého zaobchádzania zo strany krajského súdu ústavný súd poznamenáva, že jeho stabilizovaná judikatúra kvalifikuje ustanovenia čl. 12 ústavy, a tým aj ustanovenia čl. 1 a čl. 3 listiny ako všeobecné ustanovenia, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktoré nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych

záležitostiach. Ich aplikácia nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu na základné právo alebo slobodu fyzickej alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 34/96, I. ÚS 58/97, I. ÚS 59/97, IV. ÚS 153/09). Porušenia citovaného ustanovenia čl. 1 listiny v samostatnom chápaní alebo aj v spojení s namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 36 ods. 1 listiny sa sťažovateľka nemôže úspešne domáhať jednak pre jeho všeobecný charakter, ale najmä vzhľadom na skutočnosť, že toto v konaní pred všeobecným (krajským) súdom porušené nebolo.

27. Z týchto dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky namietajúcu porušenie čl. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

28. Sťažovateľka v sťažnosti namietala tiež pochybenie krajského súdu, ktorý podľa nej prejednal odvolanie žalovanej napriek tomu, že bolo podané neoprávnenou osobou, a teda malo byť z tohto dôvodu krajským súdom odmietnuté. Ústavný súd v súvislosti s touto námietkou konštatuje, že sťažovateľka uvedenú námietku neuplatnila v konaní pred všeobecnými súdmi, ale po prvýkrát až v konaní o ústavnej sťažnosti, čo nepochybne vyplýva zo samotného odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorom je uvedené, že sťažovateľka sa k odvolaniu žalovanej nevyjadrila. Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) limitujúceho vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Ak sťažovateľka v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní až v konaní pred ústavným súdom námietku, ktorú mohla efektívne uplatniť a neuplatnila v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (IV. ÚS 76/2012, m. m. III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08). Keďže sťažovateľka ochranu svojich práv nerealizovala v odvolacom konaní pred krajským súdom, ale až podaním sťažnosti ústavnému súdu,

prichádzalo do úvahy odmietnutie sťažnosti v časti uvedenej námietky z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

29. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

30. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd nerozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015